

Inleiding op de dienst op 11-2-2024: ANGST VOOR VROUWEN ??

Het is carnaval en dat zullen we weten: voor een paar dagen een grote verkleedpartij!

Er zijn mensen die altijd verkleed moeten gaan: als ik denk aan al die vrouwen die volgens de sharia zich moeten sluiëren, waardoor er niets meer zichtbaar is van de persoon zelf.

Ik kwam dit filmpje tegen:

Waarom moeten deze vrouwen gesluierd gaan?

Waar zijn de mannen bang voor?

Er is meer reden voor vrouwen om bang te zijn: op één dag las ik in Trouw 3 artikelen, waarin de ondergeschiktheid van de vrouw aan de man centraal stond:

1. Duizenden vrouwen gingen in Kenia de straat op tegen femicide: in Kenia bepaalt de man vaak wat een vrouw mag doen. Wie niet luistert, kan dat met de dood bekopen. Dat lot trof in januari al 16 vrouwen
2. Eindelijk is er na 80 jaar aandacht voor de verzetsvrouwen die in de WO-II hun rol hebben gespeeld in de onderduik. Reden: hun verzetswerk werd minder op waarde geschat. Dat had uiteraard ook te maken met de ondergeschikte positie van vrouwen in en na de oorlog, en hoe zij hun eigen rol zagen. Als hulpje van...
3. Ellen Heijmerikx (schrijfster) heeft, opgegroeid bij de Noorse Broeders, van kinds af aan geleerd dat de vrouw moet zwijgen

Hoe spreekt de Bijbel over de verhouding tussen man en vrouw, tussen mensen in relatie?

In deze dienst laten we zowel Mozes als Jezus aan het woord: hoe zij de verhouding tussen man en vrouw hebben verwoord. Terug naar hoe het vanaf het begin was:

- We lezen uit Genesis 2:18-25 en Matteüs 19:3-10

Dan kun je maar beter niet trouwen!!

Dat is de conclusie van de leerlingen van Jezus.

Zijn ze bang voor vrouwen?

De radicale mening van Jezus roept deze reactie op. We treffen hier Jezus op de barricade voor de rechten van de vrouw – en dat in een tijd dat volgens de Joodse traditie de vrouw ondergeschikt was aan de man. Waar haalt hij het lef vandaan?

In Deuteronomium 24 lezen we wat Mozes heeft geschreven: *iemand heeft een vrouw getrouwd, maar om de een of andere reden is hij ontevreden over haar. Hij schrijft een scheidingsbrief die hij bij haar vertrek aan haar meegeeft* (Deut.24:1).

Dat is dus de praktijk (ook t.t.v. Jezus): als de man iets ‘onbehoorlijks’ in zijn vrouw aantreft, dan kan hij haar wegsturen. Wat is dat ‘onbehoorlijke’ dan?

Uitgebreid is daarover gediscussieerd. Dat was bijvoorbeeld wanneer de vrouw kinderloos bleef of wanneer zij met een andere man sprak, maar ook zoiets als wanneer zij de soep liet aanbranden... M.a.w. als er iets was dat de man niet aanstond, dan had hij het recht zijn vrouw weg te sturen.

De Farizeeën testen Jezus uit om te kijken of hij met de wet van Mozes eens was of niet.

Is hij trouw aan de Tora of een rabbi met afwijkende ideeën?

Jezus’ antwoord grijpt terug naar het begin, naar het scheppingsverhaal.

Hij citeert hier Genesis 2, dat begint met dat God zegt *dat het niet goed is dat de mens alleen is*. Deze tekst is vaak gebruikt in huwelijksdiensten.

Dat klinkt mooi, maar het kan ook heel hard overkomen. Want als je nu niet getrouwd bent of geen relatie hebt, ben je dan te beklagen? Ben je dan zielig, omdat je nooit getrouwd bent en geen gezin hebt?

Zo is het meestal wel gebruikt in het traditionele huwelijksformulier, omdat daarin doorklinkt dat het huwelijk al bij de schepping gegeven is (zgn. scheppingsordonantie).

Maar zo is het niet bedoeld door de schrijvers van dit Joodse leerverhaal.

In Genesis 2 staat letterlijk: ‘niet goed is het voor de schépping dat de mens alleen is’, d.w.z. de schepping is nog niet af, niet tof. In tegenstelling tot Genesis 1 waar staat dat de hele schepping tof en zelfs zeer tof was.

Het betekent niet: jij betekent pas iets als je een man of vrouw gevonden hebt en veilig getrouwd bent. Maar: de schépping wordt pas wat, komt pas tot zijn bestemming, als de mens niet meer alleen is, niet langer eenzijdig, maar man en vrouw, de een de ander, tweezaam i.p.v. eenzaam, mens en medemens....

Mensen in contact met elkaar en in relatie met elkaar; dáár gaat het om.

Daar heeft de schepping, de wereld, belang bij. Elk mens heeft een ander nodig om werkelijk mens te kunnen zijn. Want als mensen vul je elkaar aan, kun je elkaar helpen en bijstaan.

Vandaar ook dat de tekst verder gaat met: *Ik zal een helper voor hem maken die bij hem past.*

En met dat woordje 'helper' (hulpe in SV) is in het verleden flink aan de haal gegaan. Want dat de vrouw alleen maar een hulpje was (voor dag en nacht dan wel) is lang genoeg in het oude huwelijksformulier benadrukt. Met de onderdanigheid aan de man inclusief.

Maar het gaat letterlijk om *een helper, hem tegenover* m.a.w. een gelijkwaardige partner, waarmee je in relatie staat en waarmee je samen het leven aan kan.

Omdat je elkaar aanvult, steun geeft, helpt, troost enz.

Zolang je dat samen doet en kunt doen, ben je één. Ben je niet meer eenzaam, maar een mens die een relatie heeft en vanuit die relatie lééft.

Welke relatie dat ook is. Een liefdesrelatie of een vriendschappelijke enz.

Omdat de mens in z'n eentje, zonder contacten, zonder relaties met anderen, niet tot zijn doel komt, zijn doel mist zelfs, daarom wordt er een tweede mens geschapen.

Een mede-mens.

Mensen hebben mensen nodig.

Met dit antwoord is Jezus nog niet te plaatsen (hij blijft immers trouw aan de Tora), dus de Farizeeën proberen het nog een keer: *waarom heeft Mozes dan voorgeschreven haar een scheidingsbrief te geven en haar zo te verstoten?* (Mt 19:7).

Nu móet Jezus wel iets zeggen over de wet van Mozes.

Maar Jezus kaatst de bal terug; door de *hardheid van de harten (harteloosheid)* van mensen daarom heeft Mozes deze regeling getroffen. Omdat de praktijk soms haaks staat op de theorie - zou je kunnen zeggen. Je kunt met elkaar afspreken dat scheiden niet mag, maar wat als het wel gebeurt? Dan moet je toch regelingen treffen om erge misstanden te voorkomen.

Jezus neemt een radicaler standpunt in dan Mozes. Hij grijpt terug naar hoe het vanaf het begin bedoeld was en niet wat ervan geworden is door de eeuwen heen.

In een relatie gaat het om gelijkwaardigheid en om liefde.

Wij kunnen ons nauwelijks bevatten hoe revolutionair dit standpunt en deze uitspraken van Jezus voor die tijd waren. Het is een omkering van de bestaande orde.

Wanneer Jezus op klaarlichte dag met een Syro-Fenische vrouw bij de bron het gesprek aan gaat, is dat in feite de daad bij het woord voegen. Zijn omgang met vrouwen is opvallend anders dan toen gangbaar was.

Hoe komt het dan dat - tot in onze tijd toe - de traditie en/of de cultuur meer bepalend is dan de woorden van Jezus of beter: hoe het vanaf het begin bedoeld was?

Tussen haakjes:

In Genesis 2 lezen we ook dat de vrouw uit de rib van de man geschapen is. Volgens de rabbijnse uitleg dus niet uit de voeten (→ ze is geen voetveeg), niet uit het hoofd (→ ze staat er niet boven) maar uit de rib (→ gelijkwaardig).

In de Koran staat het nog mooier: daar is de vrouw uit dezelfde ziel geschapen als de man: ze zijn elkaars zielsverwanten...

Angst voor vrouwen?

Angst voor mannen?

Angst is geen basis voor een relatie of beter: angst is geen basis voor samen-leven.

Het samen leven van mensen, van volken, van religies of welk samen-leven dan ook.

Angst brengt onvrijheid en ongeluk.

Het is alleen de liefde die alle verschillen overwint.

Om liefde gaan wij een leven.

Eén liefde.

One love....